

68); 1184: *Benviure* (BABL II, 420); 1241 (MiretS. *TemplH.* 156.199); 1277: Elissenda de *Bono-vivere* (MiretS., o. c. 202); 1315 i 1359: *Biure* (CoDoACA XII, 249, i 41).

d) Terme Sagàs, pron. ə *biura* 1931, a Pinós de 5 Lluçanès.

DOC. ANT. 839: *Benevivere* (Acte SdUrg, igual en el capbreu i còpia, S. XII, ed. Pujol 1.º 242); 981: *Benevivere* (MarcaH. col. 931); S. XI: «castro *Be Viure*» (cit. junt amb *Salicrup*) arx. de Solsona; 1344: *Biure* (SerraV. *PinósMtpl.*, I, 92); 1390: *Biure* id id. III, 1390; 1292: Pontius de *Biure*, citat entre altres senyors del Berguedà en una c. d. p. de Castellar de N'Hug (Font Rius, *C.d.p.*, § 355).

e) Prop d'Olván S. XIS «in com. Bergitano --- cas- 15 tro *Be viure*» Arx. Solsona 1184: *Benevivere* citat junt amb Montclar, que és a 10 quilòmetres d'aquest poble.

f) El Marquès d'Aitona, segons tradició, oferí a deu famílies d'*Amviure*, terres per conrear, d'on nas- 20 qué el poble d'Almatret (vegeu aquest), BCEC XVII, 104-5).

N'hi hagué d'altres:

g) *Benviure* prop de Sta. Coloma de Cervelló, Baix 25 Llobregat. Doc.: 1058 i 1092: «in collo de *Benevivere*» (citats prop St. Climent de Ll.) (*Cart.* St. Cugat II, 277, 408); el 1184: *Benviure* (BABL II, 420); 1349: «Sent Boy, castell de *Benviure*» (CoDoACA XII, 11); el 1810 *Benibre* és mencionat entre Salvana (?) te. Sta. 30 Coloma de Cervelló, segons el m. Brossa al 40000) i les cases de Sta. Coloma (CCandi, *GGC*, *Ci. de Bna.* 869).

h) *Benabiure*, gran mas en el camí del Puig de Rialb a Gavarra (Segre mitjà: XVIII, 28.11).

i) N'hi degué haver encara un altre a Segarra (o idèntic al f?); 1193: *Benviure* citat junt amb *Vilves* (MiretS., *TemplH.* 68); 1245: *Beviure*, citat junt amb Alguaire (MiretS., *TemplH.* 214). 1359: *Biura* en la vegueria de Cervera (CoDoACA XII, 50).

j) *Benviure*, mas te Morella. «Pere *Benviure*, fill d'En Pere, fonch taxat en absència, per hun mas hon de present sta» (divisió del Regatzól, en el capbreu Milian de Morella, fº 19v, en lletra a penes posterior a la de les entrades inicials d'aquest Cpbr. Allí prop 45 vaig anotar un mas de *Bellviure* te. Morella, dena de la Roca (XXVII, 164, 169). D'altra banda mas de *beliure*, en te de Castellfort (XXVII, 71): crec que aquests dos són diferents, perquè hi ha uns 15 k. entre Castellfort i la ciutat de Morella, i fins a la dena de la Roca 50 encara alguns més. Tal com en l'ús valencià *Benlloc* surt de *Bell-lloc*, també *Benlliure* surt de *Belliure*, i aquest podria sortir de *Bell-viure*, tal com *Beniure* i *Beüre* de *Benviure*. En rigor tan possible és que tot sigui u; i que en l'etapa *Beüre*, s'hi hagi mesclat la 55 influència de *Bell-veure*, *Bell-veer*.

No sabem de quin venia Pere de Beviure, cortesà i també funcionari de Joan I, citat en diversos docs. entorn de 1390: Rubió i Ll. *Docs. Cult.* II, 227, 301, 316.316...; *Diplomatari Or. Cat.* 757; collaborà en la 60

cancelleria reial amb Bernat Metge.

A Castella-Lleó-Portugal. *Benbiber* a. 978, hoy *Belbimbire* sobre el Arlanzón, p. jud. Castrojeriz. *Benviure*, 1125, Oña (MzPi., *Orig.*, 272). *Castrobembibre*, p. jud. Mota del Marqués (Vallad.), < *Castro Benviure* a. 1078 (ib. 31-32), abat de *Bibiure* a. 1248, p. jud. Carrión de los Condes (Staaff, 33.48); *Biembibre* mun. p. jud. Ponferrada (gall., prov. Lleó); *Bienvibre* a. 1270 (id. 96.2). I, amb una dissimilació com la del nostre f) *Imbibra/Embibre*, prop de Coïmbra.

BIUSE

Poble antic despoblat avui agr. a Llavorsí (*GGC* 661, 709, 854). El 1932 m'ensenyaren encara la partida de *biuze*, en els vessants per damunt de la Noguera.

DOC. ANT. 903: «*Lobersui*, montanis *Vissoe* et *Revere*» (colle. Moreau III, 181); 1129 (bis): «villa q. vocant *Biuse*» citat junt amb Mallolís (ms. núm. 4 del *Cart. de diverses donacions*); 1163: «*Gerrensi* monasterio --- Pal. comes --- in *Bisue*, in *Lobercin* --- valle Ferraria ---», segons un ms. original. en colle. privada de Lda. SerranoS., *NHRbg* 110; i, datant 1164, *Kehr Papsturk.*, p. 399; 1281: *Biosa* (CCandi, *Mi. Hi. Cat.* II, 44); 1518: *Biuse* (*Spill de Cbo.*, 140); 1604: «*ba-juli* et *consulis termini de Biuse*» (Cpbr. de Rialb, fº 35r); en el Cpbr. de Rialb de 1645: *Biuse*, fº 10r; i un llarg doc. referent al «lloch de *Biuse* e o *Lavorsí*»: que llavors ja era «dirruit los habitants de *Biuse* se'n baxaren a Llavorsí, i tota la vila de Ll. posseixeix lo terme de *Biuse*», fº 35v i 36r; fº 37v: «la unió que feren les 9 cases de *Biuse* a la vila de Llavorsí no se'n 35 troban actes, ques degueren cremar quant se cremà la Vila» ib. fº 37v.

ETIM. Sens dubte bascoide. S'endevina que contingui el bc. BI 'dos' proveït del sufix -SUE que retrobem en els ètims dels noms de pobles veïns: *Dorve* (< *Dosve* < DOSVE), *Caregue* < *Caresgüe* probablement < KARI-SUE). En aquest, evolució conforme a la de *Dorve*, amb la diferència que, en *Biuse*, la u es transposà davant la s, i en *Dorve* només es consonantitzà en v. Si el sentit fos realment 'doble, de dos' o 'de dos en dos', podríem conjecturar que les nou cases que consten en el doc. de 1645, es distribuïen en dos veïnadets separats; o bé que n'hi havia hagut d'altres, més apartades d'aquestes, i després espatllades. En l'enquesta d'Escaló (el poble que es troba només a 8 k. al NNO. de Llavorsí, i amb termenal comú) vaig recollir el nom d'una pda. *la Biüza* (xx, 194), evidentment connex amb el de *Biuse*: que bé podria haver-ne pres nom en el sentit de 'la partida que afronta amb *Biuse*' o bé podria ser romanalla d'aquesta hipotètica segona meitat de BI-SUE.

1 Vacilant entre *Biuze* i *Biure*: però aquesta no és més que una forma inexistente, conjectura de geògraf foraster, que hi barreja arbitràriament el nom dels pobles *Biure* (supra).